

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені М.П.ДРАГОМАНОВА

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і психології

_____ Т.О.Олефіренко

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНОЇ
(ГУРТКОВОЇ) ПРАКТИКИ

освітнього ступеня бакалавр
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво і реставрація
шифр за навчальним планом П03

Робоча програма розроблена на підставі наскрізної програми практичної підготовки студентів освітнього ступеня бакалавр, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова “ _____ ” _____ 20__ р., протокол № _____

Розробники програми: Руденко І. В. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Шевнюк О. Л.
(підпис)

Робоча програма схвалена методичною радою факультету педагогіки та психології за напрямом підготовки (спеціальності) _____
(код, найменування)

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20__ р.

Голова _____
(підпис)

I. Опис організаційно-виховної (гурткової) практики П03

Рік підготовки — 2

Семестр — 4

Кількість тижнів — 2

Кількість кредитів — 3

Загальна кількість годин — 90

Види контролю: диференційований залік

II. Мета та завдання організаційно-виховної (гурткової) практики

Пріоритетною *метою* організаційно-виховної (гурткової) практики є закріплення, поглиблення й творче застосування в реальному художньо-педагогічному процесі теоретичних знань з основ психолого-педагогічних наук, теорії виховання та методики образотворчого мистецтва, розвиток та вдосконалення відповідних фахових умінь і навичок майбутніх учителів мистецьких спеціальностей.

Завдання організаційно-виховної (гурткової) практики:

- ознайомленні з керівною роллю класного керівника або вихователя з організації навчально-виховних заходів у процесі спостереження за його проведенням;
- розширення функцій умінь і навичок планування та проведення гурткових занять й заходів з образотворчого мистецтва,
- розширення теоретичних знань з педагогіки та методики образотворчого мистецтва та їх застосування у вирішенні конкретних педагогічних задач.

Організаційно-виховна (гурткова) практика організується випусковою кафедрою, яка за погодженням із деканатом та відділом практики по НПУ імені М. П. Драгоманова проводить розподіл студентів у навчальні заклади та бази практик для проведення пленеру, визначає термін проходження практики, встановлює форми та критерії оцінювання їх результативності.

Навчальний матеріал практики, зміст практичних занять, завдання, критерії та порядок оцінювання та додаткова інформація розміщені на веб-сайті курсу за посиланням <https://moodle.npu.edu.ua/enrol/index.php?id=3391>

III. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

№з/п	Компетентності	Програмні результати навчання
1	K06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПР11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, педагогічної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним умовам для якісного виконання роботи.
2	K09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	
3	K20. Здатність використовувати професійні знання у практичній педагогічній діяльності.	ПР20. Застосовувати педагогічні теорії, ефективні методи та технології у практичній діяльності з метою оптимізації педагогічної взаємодії з учнями у процесі художнього навчання і виховання
4	K22. Здатність проводити сучасні мистецтвознавчі та педагогічні дослідження з використанням інформаційно-комунікативних технологій.	
5	K12. Здатність підтримувати ділову комунікацію з усіма суб'єктами інформаційного ринку, користувачами та партнерами, органами влади та управління, засобами масової комунікації, зокрема у міжнародному контексті.	ПР14. Дотримуватися морально-етичних норм, принципів і правил поведінки в сучасному суспільстві.
6	K21. Усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи у команді; визначати пріоритети професійної діяльності.	ПР13. Усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.
7	K07. Здатність працювати в команді, навички міжособистісної взаємодії.	
8	K25. Здатність залучати дітей і молодь до художньо-творчої активності, проектувати, організовувати, проводити навчальний процес з образотворчого мистецтва в позашкільних інституціях.	ПР18. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

Оволодіння окресленими компетентностями у процесі педагогічної практики покликане сприяти ефективному становленню художньо-педагогічної майстерності майбутніх учителів мистецьких дисциплін.

IV. Зміст практичної підготовки

Сучасні реформаційні процеси в галузі мистецької освіти зумовлюють необхідність ґрунтування професійної підготовки майбутніх учителів мистецьких спеціальностей на гармонійному синтезі психолого-педагогічної освіти студентів з процесом активного формування їх фахово-методичної майстерності. Ефективним способом реалізації зазначеного є організаційно-виховна (гурткова) практика студентів у навчальних та оздоровчих закладах.

Розглядаючи організаційно-виховну (гурткову) практику як органічну складову єдиної навчально-виховної системи підготовки фахівця з мистецьких дисциплін, що саме вона створює реальні можливості для продуктивного поєднання теоретичного базису майбутніх учителів мистецьких дисциплін з їх подальшою практичною діяльністю. Це сприяє закріпленню та збагаченню предметно-професійних знань студентів, актуалізації та розвитку їхніх художньо-педагогічних здібностей, становленню суб'єктної позиції в освітньому культуротворенні, продуктивному особистісному самовдосконаленню.

Новітні підходи до вивчення мистецьких дисциплін розглядаються як впливовий стимул для активізації творчого пошуку майбутніх учителів мистецьких дисциплін, експериментування з інноваційними ідеями, напрямками, технологіями та матеріалами. Прикладна спрямованість педагогічної практики визначає її дослідницький характер, що орієнтує студентів на винайдення оптимальних способів вирішення педагогічних задач як під час спостереження за роботою вчителів та керівників гуртків, так і під час самостійного виконання усіх видів професійної та суспільної діяльності вчителя.

Професійна підготовка майбутніх вчителів мистецьких дисциплін відповідно до дидактичних принципів наступності та послідовності передбачає організаційно-виховну (гурткову) практику як ознайомлення студентів з роботою керівників гуртків мистецького спрямування.

Специфікою виробничої організаційно-виховної (гурткової) практики передбачається вирішення кола проблем організованого дозвілля дітей, консультативна допомога дітям з визначення мистецьких уподобань з урахуванням бази оздоровчих таборів.

V. Організація практики

Настановча конференція

Організація практики покликана сприяти ефективному становленню художньо-педагогічної майстерності майбутніх учителів та керівників гуртків образотворчого мистецтва. Керівництво педагогічної практикою здійснюють відповідальний за організацію практики на факультеті, групові керівники, методисти по спеціальності, психологи, а також директор, завуч школи, в якій проходить практика, та вчителі чи керівники гуртків, за якими закріплені студенти.

До обов'язків студентів-практикантів належить виконання всіх видів робіт, передбачених методичним керівництвом. Студент старанно готується до кожного заняття, виховних заходів, заздалегідь опрацьовує конспекти занять та позаурочних робіт, радиться з методистами, вчителями, керівниками гуртків, які затверджують названу документацію, чітко дотримується внутрішнього режиму школи, розпоряджень адміністрації та керівників практики, при порушеннях дисципліни усувається від подальшого проходження практики, працює в школі всю зміну, в якій навчається його клас, протягом практики веде педагогічний щоденник, де фіксує всю свою роботу, факти естетизації навчально-виховного процесу у школі з обов'язковим їх аналізом з погляду педагогіки, психології та окремих методик.

VI. Підведення підсумків практик

Підсумкова конференція

Після закінчення терміну практики студенти у триденний термін здають звітну документацію, яка визначена програмою практики. Звіт з практики захищається студентом (з диференційованою оцінкою) в комісії, до складу якої входять керівники практики, методисти та вчителі, керівники гуртків навчального чи оздоровчого закладу, на базі якого проводилась практика.

Комісія приймає залік у студентів протягом перших десяти днів семестру, який починається після практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку студента з підписами членів комісії.

Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, за можливості та необхідності надається право повторного проходження практики. Студент, який отримав незадовільну оцінку з практики, відраховується з вищого навчального закладу.

Підсумки практики обговорюються на підсумковій конференції, яка проводиться в кінці перших десяти днів після закінчення практики в школі.

До захисту практики допускаються студенти, що своєчасно і в повному обсязі виконали завдання практики і в зазначені терміни представили всю звітну документацію (план-графік, щоденник практики, індивідуальний звіт про практику).

Захист практики включає усний публічний звіт студента-практиканта за підсумками виконаної роботи, відповіді на запитання членів комісії, виступи членів комісії.

Усний звіт студента про практику включає:

- розкриття цілей і завдань практики;
- загальну характеристику підприємства (установи) — бази практики і підрозділів (робочих місць), в яких працював практикант;
- опис виконаної роботи з кількісними та якісними характеристиками, відповідність обсягу і змісту роботи плану-графіку і завданням практики;
- обґрунтування висновків і пропозицій щодо змісту та організації практики, вдосконалення програм практики.

Оцінка за практику ставиться членами комісії на підставі обліку виконаних студентом навчальних завдань, поданій ним звітної документації, ініціативи та зацікавленості в роботі. Оцінка заноситься до протоколу захисту практики, екзаменаційну відомість і залікову книжку студента.

За підсумками практики проводиться загальні збори (конференція) студентів, викладачів і представників баз практики з узагальнення її результатів.

Зміст діяльності студентів-практикантів

Зміст передбачає ознайомлення з програмами гуртків, секцій для оздоровчих таборів; з методикою підготовки програм для загонів, гуртків, розробка календарно-тематичного планування роботи гуртка, самостійне проведення занять гуртків, секцій, розробка мистецьких проєктів.

Форми звітності студента про практику

Звіт складається з матеріалів практики, до яких входять щоденник практики з фіксацією психолого-педагогічних спостережень, індивідуального плану роботи, стислий аналіз власної навчально-виховної діяльності; плани-конспекти двох занять; один розгорнутий сценарій мистецького проєкту або заходу; календарно-тематичне планування з ілюстраціями; результати діагностики творчих досягнень учнів та їхнього творчого розвитку, фотофіксація проведених занять; звіт про роботу під час практики; характеристика керівника практики від бази практики;

Норми оцінювання роботи студентів під час практики

Контроль знань та умінь визначаються студентів шляхом оцінювання матеріалів практики; підсумком є диференційований залік, згідно розрахунку рейтингових балів за видами модульного контролю.

Результативність педагогічної практики майбутніх учителів мистецьких дисциплін оцінюється на основі аналізу проведених ними занять та усного захисту звітної документації за матеріалами практики. Відповідно критеріями успішності проходження студентами педагогічної практики є *повнота* виконання окреслених викладачем-методистом завдань, *якість* психолого-педагогічних та предметних знань з методики викладання образотворчого мистецтва, виявлених студентами в процесі безпосередньої професійної діяльності та висвітлених ними у звітній документації, а також *рівень* сформованості їх практичних умінь і навичок щодо планування, організації та проведення уроків та занять мистецького спрямування, виховних і культурно-просвітницьких заходів.

Таким чином, всі розглянуті напрямки педагогічної практики поряд з іншими формами організації навчального процесу спрямовуються на формування низки компонентів, які визначають готовність майбутніх вчителів мистецьких дисциплін до педагогічної діяльності:

- когнітивний компонент — наявність у майбутніх учителів мистецьких спеціальностей необхідних педагогічних та фахово-методичних знань;

- ціннісно-мотиваційний компонент — усвідомлення студентами особистісної та соціальної значущості педагогічної діяльності, необхідності професійного самовдосконалення, активність їх пізнавальних інтересів та установок, сформованість почуттів обов'язку та відповідальності;

- практичний компонент — розвинуті педагогічні, образотворчі, методичні вміння й навички щодо ефективного забезпечення процесу інтелектуального, емоційного та художньо-естетичного розвитку дітей;

- організаційний компонент — уміння раціонально побудувати власну та дитячу роботу, включати дітей у різні види навчальної діяльності, організувати їх самоконтроль та самооцінку;

- індивідуально-особистісний компонент — цілеспрямованість, допитливість, критичність, працездатність, мобільність, гнучкість студента тощо.

Ефективний розвиток названих складових професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва забезпечується за наявності активної суб'єктної позиції студента-практиканта під час проходження педагогічної практики, а також за умови реалізації загальної професійно-педагогічної спрямованості навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти.

VII. Адаптація програми до дистанційної форми навчання

При впровадженні дистанційного проходження виробничої практики передбачаються такі зміни до змісту, форм та методів контролю, вимог до звітної документації.

З цією метою використовується сайт Міністерства освіти та науки України. Головна. URL: <https://mon.gov.ua/> на якому розміщуються онлайн заняття та онлайн майстер-класи.

Перегляд онлайн занять, майстер-класів з образотворчого мистецтва та аналіз діяльності педагогів (на вибір студентів). Обговорення онлайн заняття та онлайн майстер-класу на Zoom-конференції.

Підготовка та проведення 1-го контрольного онлайн заняття чи майстер-класу.

Підготовка презентації до контрольного онлайн заняття чи онлайн майстер-класу однієї з навчальної проблеми запропонованої у «Навчальних програмах з позашкільної освіти» та «Навчальних програмах з позашкільної освіти. Художньо-естетичний напрям» (на вибір студента). Обговорення презентації на Zoom-конференції.

Захист матеріалів проходження практики в онлайн режимі на Zoom-конференції.

VIII. Розподіл балів, які отримують студенти
Розрахунок рейтингових балів за видами модульного контролю

Завдання організаційно-виховної (гурткової) практики	Бали
Проведення занять образотворчого мистецтва.	50
Розгорнутий план-конспект заняття.	15
Календарно-тематичне планування занять на два тижні.	10
Діагностика творчих досягнень та творчого розвитку дітей з образотворчого мистецтва.	10
Розгорнутий сценарій мистецького проекту або заходу з ілюстраціями.	15
Підсумковий рейтинговий бал	100

Завдання організаційно-виховної (гурткової) практики в умовах дистанційного навчання	Бали
Аналіз діяльності педагога переглянутого онлайн заняття чи онлайн майстер-класу з образотворчого мистецтва.	15
Підготовка та проведення контрольного онлайн заняття чи майстер-класу з образотворчого мистецтва.	20
Аналіз контрольного онлайн заняття чи онлайн майстер-класу з образотворчого мистецтва.	15
Виготовлення наочності (педагогічний рисунок, технологічна карта, таблиці послідовного виготовлення об'ємних форм). презентація її фотографій на Zoom-конференції.	30
Презентація до однієї з навчальної проблеми за «Навчальними програмами з позашкільної освіти. Художньо-естетичний напрям».	20
Підсумковий рейтинговий бал	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНОЇ (ГУРТКОВОЇ) ПРАКТИКИ

	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Оригінальність в організації, підготовці та проведенні занять — 33,3%	Студент самостійно організовує, готує та проводить заняття ОМ й мистецького заходу, оригінально інтерпретує освітні явища, пропонує інноваційні педагогічні методи і технології	Студент частково самостійно організовує, готує та проводить заняття ОМ й мистецького заходу, спирається на усталені методи навчання ОМ, пропонує відомі та апробовані педагогічні методи та технології	Студент організовує, готує та проводить заняття ОМ й мистецького заходу, за зразком, демонструє репродуктивне мислення, пропонує малоєфективні педагогічні методи та технології	Студент організовує, готує та проводить заняття ОМ й мистецького заходу за керівництвом вчителя та методиста, демонструє стандартизоване мислення, пропонує поверхові оцінки освітніх явищ
Якість виконання методичних матеріалів — 33,3%	Студент досконало витримує весь спектр технічних прийомів виконання навчального завдання	Студент у більшій мірі допускає помилки в реалізації техніки виконання навчального завдання	Студент однобічно витримує вимоги та послідовність застосування техніки виконання навчального завдання	Студент допускає багато значних помилок у використанні техніки виконання навчального завдання
Дотримання методичного стилю та форми проведення занять — 33,3%	Студент демонструє мовностилістичну грамотність у процесі подання навчального матеріалу учням, користується численними вітчизняними та зарубіжними джерелами для підготовки занять, робить обґрунтовані висновки, повністю дотримується вимог оформлення завдання	Студент допускає окремі мовностилістичні огріхи у процесі подання навчального матеріалу учням, користується лише вітчизняними джерелами для підготовки занять, частково обґрунтовує висновки, порушує не більше однієї вимоги оформлення завдання	Студент допускає численні мовностилістичні огріхи у процесі подання навчального матеріалу учням, використовує недостатньо джерел для підготовки занять, робить необґрунтовані висновки, порушує більш однієї вимоги оформлення завдання	Студент демонструє мовностилістичну безграмотність у процесі подання навчального матеріалу учням, не використовує джерела для підготовки занять, ігнорує вимоги оформлення завдання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
80–89	B	добре	
70–79	C		
65–69	D	задовільно	
60–64	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ІХ. Методичні рекомендації

Складання плану уроку образотворчого мистецтва.

У конспекті уроку конкретизуються мета й завдання діяльності вчителя та учнів на уроці, основні етапи розкриття змісту, форми організації та методи навчання, а також способи стимулювання його ефективності та контролю результативності. Крім того, в плані визначаються темп роботи та часовий режим на кожну стадію.

Успішність планування занять залежить від обізнаності керівника гуртка щодо:

- цілей навчання та програмних вимог до образотворчої компетентності дітей кожного гуртка;
- змісту навчально-методичного комплексу;
- вікових особливостей дітей;
- дидактичних та методичних принципів навчання образотворчому мистецтву.

Схема уроку залежить від його *типу*:

- заняття засвоєння знань дітей;
- заняття формування умінь та навичок;
- заняття застосування знань, умінь і навичок;
- заняття узагальнення та систематизації знань дітей;
- заняття контролю результатів навчання.

Компоненти змісту комбінованого уроку:

- тема заняття;
- комплексна мета заняття: дидактична (розширення художнього світогляду дітей, формування у них образотворчих знань, умінь, навичок); розвивальна (розвиток художніх здібностей та естетичної культури дітей); виховна (виховання певних особистісних якостей дітей засобами образотворчого мистецтва);

- підготовка дітей до засвоєння нового матеріалу: сюди включається опитування дітей за вивченим матеріалом, перевірка самостійного завдання; обов'язково слід сформулювати запитання для фронтального та індивідуального опитування, передбачити методи перевірки та актуалізації знань дітей, встановити логічні зв'язки раніше вивченого з новим матеріалом, а також з сучасністю та особистими інтересами дітей;

- створення мотиваційної атмосфери вивчення нового матеріалу, проблемної ситуації (якщо це можливо), висунення перед дітьми завдань заняття чи постановки проблеми, забезпечення її сприйняття дітьми;

- основні стадії вивчення нового матеріалу з дітьми слід обов'язково виділити основні, найбільш важливі питання, назвати способи розв'язання проблем, організації сприйняття, осмислення та запам'ятовування засвоєних знань, умінь, навичок;

- самостійні завдання диференційованого характеру для закріплення матеріалу, що вивчався;

- узагальнення вивченого, висновки;

- самостійне завдання, диференційований інструктаж щодо його виконання;

- список необхідного обладнання заняття: дидактичні матеріали (книги, словники, картки), наочні посібники, технічні засоби навчання.

Схема конспекту заняття

Дата “ ___ ” _____ 20__ р.

Конспект
заняття образотворчого мистецтва
на тему _____
студента-практиканта _____ курсу

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Мета та завдання заняття.
2. Тип, структура, стадії заняття. Дозування часу на кожний структурний елемент.
3. Унаочнення, дидактичний матеріал, технічні засоби навчання.
4. Хід заняття (послідовність проведення) із зазначенням методів навчання.
5. Література, якою користувався студент при складанні конспекту.

Студент

_____ (підпис)

Конспект перевірів

_____ (підпис)

Психолого-педагогічний аналіз заняття

Організаційно-виховна (гурткова) практика починається з вивчення стану викладання вчителем предмета, а також виявлення реальних можливостей вихованців гуртка, до якого прикріплений студент-практикант. Зазначене передбачає відвідування занять з метою аналітичного спостереження за педагогічним процесом, яке спрямовується на встановлення продуктивності останнього та опанування студентами прогресивного методичного досвіду керівника гуртка.

Отже, аналіз заняття постає важливою ланкою професійної підготовки студентів під час організаційно-виховної (гурткової) практики. Він сприяє поглибленню знань з методики художньої освіти, розвитку дослідницьких, конструктивно-планувальних, комунікативних, навчальних та організаційних професійних умінь майбутнього педагога мистецьких дисциплін, а також становленню індивідуального стилю педагогічної діяльності

Завдання проведення аналізу заняття:

- оволодіння вміннями щодо фіксованого спостереження за діяльністю керівника гуртка або студента-практиканта та його аналізу;

- визначення шляхів усунення недоліків з урахуванням причин їх виникнення та конкретних умов навчання;

- формування умінь самоаналізу, що дозволяє порівнювати свої дії з визнаними в методиці еталонами, шукати й знаходити ефективні прийоми навчання, розвитку й виховання дітей, оперативно перебудовувати накреслені дії залежно від конкретних змін у навчальній ситуації.

Аналітичні записи та висновки стосовно успішності навчальних занять вносяться студентом-практикантом до педагогічного щоденника. Найбільш доцільною вважається така форма запису, коли прямою лінією аркуш паперу ділиться навпіл і зліва фіксується зміст і хід уроку, а справа (відповідно до послідовності розгортання уроку) зазначаються цікаві прийоми, методи, застосовані керівником гуртка, а також зауваження щодо його роботи. В кінці робляться висновки про позитивні та негативні моменти уроку й дається його загальна оцінка.

Орієнтовна схема психолого-педагогічного аналізу заняття

I. Загальні відомості

1. Дата, оздоровчий заклад, прізвище керівника гуртка, кількість присутніх та відсутніх дітей, порядковий номер заняття за розкладом.
2. Підготовленість приміщення до заняття (санітарний стан, освітлення), готовність дітей до роботи, своєчасність початку заняття.
3. Тема і мета заняття (як визначено освітнє, виховне і розвивальне завдання; чи доведено цілі уроку до свідомості дітей, яким способом – безпосередньо чи опосередковано).

II. Тип і структура заняття

1. Відповідність типу і структури заняття його меті.
2. Чіткість структури заняття. Розподіл часу.

III. Оцінка змісту навчального матеріалу

1. Відповідність вимогам програми, сучасним досягненням в галузі методики художньої освіти, віковим особливостям та рівню підготовки дітей.
2. Оцінка навчального матеріалу з погляду освітніх, виховних і розвиваючих можливостей, їх реалізація.
3. Оцінка навчального матеріалу з погляду єдності теорії і практики, знань, умінь і навичок, зв'язку з місцевою практикою.
4. Достовірність фактичного матеріалу (інформаційна, дидактична помилки у процесі пояснення або у запропонованих завданнях).

IV. Оцінка методів, прийомів і засобів навчання

1. Методи роботи керівника гуртка та дітей, співвідношення роботи керівника гуртка та дітей.
2. Прийоми активізації пізнавальної діяльності та стимулювання творчої ініціативи дітей.
3. Створення проблемних ситуацій, застосування елементів дослідницького навчання; співвідношення пошукових, репродуктивних і тренувальних методів.
4. Самостійна робота дітей на занятті.
5. Оцінка методики використання наочних посібників, ТЗН, слово керівника гуртка, ілюстративний ряд, дидактичний матеріал.
6. Види, методи і форми перевірки та оцінки знань, умінь і навичок дітей.

V. Оцінка ефективності окремих стадій заняття.

1. Перевірка самостійного завдання:
 - чи перевірялись знання, уміння і навички дітей за самостійним завданням, як розширювались і поглиблювались;
 - які методи і прийоми застосовувались: фронтальне чи індивідуальне опитування, письмові чи усні тренувальні вправи, самостійна робота дітей тощо;
 - чи всі діти виконали самостійне завдання;
 - чи з'ясовано і виправлено помилки;
 - об'єктивність оцінювання знань, умінь і навичок дітей, дотримання критеріїв загальноприйнятих педагогічних вимог.
2. Вивчення нового навчального матеріалу:
 - подача керівником гуртка нового матеріалу (евристична бесіда, елементи проблемності, самостійне опрацювання або дидактичними матеріалами тощо), рівень усвідомленості дітьми навчальної інформації;
 - дотримання послідовності й системи у викладі навчальної інформації;
 - виділення у темі головного, істотного, для полегшення сприймання, осмислення, запам'ятовування навчального матеріалу;
 - зв'язок нового з раніше вивченим матеріалом як з даного, так і з суміжних предметів, логічна послідовність окремих видів навчальної роботи;
 - міжпредметні зв'язки;
 - зацікавленість дітей навчальним матеріалом уроку;
 - правильність, своєчасність відповідно до програми вживання наукової термінології керівником гуртка та дітьми;
 - однозначність і правильність постановки керівником гуртка запитань.
3. Закріплення вивченого:
 - наявність роботи, спеціально орієнтованої на активне запам'ятовування дітьми вивченого;
 - оптимальний добір матеріалу для різних видів навчальної роботи: закріплення, повторення,

систематизація й узагальнення;

- застосування прийомів самоконтролю (відтворення матеріалу вголос, подумки, переказування сусідові по роботі тощо);
- помилки і способи їх виправлення;
- способи вироблення умінь і навичок;
- застосування засвоєних знань на практиці, їх подальше поглиблення (які усні, письмові та практичні роботи виконувались для цього);
- диференційованість завдань відповідно до індивідуальних особливостей дітей.

VI. Розвиток дітей на занятті

1. Розвиток самостійності й творчих сил дітей.
2. Навчання дітям прийомам логічного мислення: порівняння, аналізу, синтезу, узагальнення, абстрагування, індукції, дедукції.
3. Розвиток образного мислення дітей.
4. Навчання дітей самостійно переносити знання і вміння у нову ситуацію, знаходити проблему у новій функції об'єкта, самостійно комбінувати відомі способи для виконання певного завдання, бачити різні способи виконання завдання, будувати принципово "нові".
5. Навчання дітей виокремлювати основні ознаки предметів і явищ, добирати істотні, узагальнювати їх у понятті, що формувалось.
6. Підбір вправ, які потребують пошуку й обов'язкового контролю за кожною дією.
7. Закріплення знань включенням їх у нові зв'язки з раніше вивченим і з новими життєвими фактами.
8. Навчання дітей прийомам логічної аргументації, всебічного розгляду предметів, планування роботи.

9. Розвиток фізичних сил дітей.

VII. Виховна робота на занятті

1. Формування елементів наукового та художнього світогляду.
2. Моральні якості особистості, що формувались у дітей на занятті.
3. Формування відповідального ставлення до праці, культура праці.
4. Естетичне виховання, зокрема формування естетичного ставлення до навколишнього, на якому матеріалі проводилось (програмному чи додатково дібраному).
5. Створення умов для реалізації активної внутрішньої позиції дітей щодо навколишнього середовища.
6. Застосування індивідуального підходу у виховання дітей.

VIII. Загальнопсихологічний клімат на занятті

1. Поведінка дітей на занятті:
 - рівень зацікавленості, сумлінності, дисциплінованості;
 - активна розумова праця;
 - цілеспрямованість і зосередженість уваги;
 - напруженість у роботі сильних і слабких дітей;
 - регуляція поведінки дітей (зацікавленість матеріалом, загальною робочою атмосферою в класі, волею вчителя тощо);
 - порушення дисципліни, їх причини, ставлення учнів до порушників.
2. Стиль роботи керівника гуртка на занятті:
 - володіння увагою вихованців, вміння зосередити увагу дітей, створити робочу атмосферу, підтримувати дисципліну;
 - вміння організовувати роботу, зацікавлювати нею дітей, підвищувати їх активність;
 - володіння творчими методами й прийомами навчання;
 - знання дитячої психології (легко розуміє дітей, правильно визначає особливості пізнавальної діяльності кожного, рівень знань, вихованості дитини);
 - особистість керівника гуртка (спостережливість, вдумливість, винахідливість, акуратність, вимогливість, зовнішній вигляд, культура мовлення, поза, міміка, жестикуляція тощо);
 - культура педагогічної праці;
 - авторитет керівника гуртка у дітей.
3. Взаємини керівника гуртка та дітей, педагогічний такт.
4. Настрій керівника гуртка та дітей на занятті.
5. Емоційність заняття.

IX. Загальна оцінка заняття.

Позитивні моменти заняття, досягнення мети і завдань заняття.

1. Недоліки, помилки, аналіз їх причин.
2. Поради і рекомендації на майбутнє.

Педагогічний щоденник студента-практиканта

Педагогічний щоденник студента-практиканта — важливий документ, який відображає зміст і результати роботи, проведеної ним під час педагогічної практики. Щоденник привчає студента до планування, чіткої організації та аналізу своєї роботи. Він повинен містити:

- зміст практики (перелік основних завдань) та орієнтовний план розподілу навантаження студента;
- об'єктивні дані про оздоровчий заклад, де проходить практика (з інформації директора, завуча чи безпосереднього ознайомлення з закладом);
- список дітей, індивідуальні особливості дітей;
- розклад занять;
- аналіз навчальних програм, посібників, календарних і тематичних поурочних планів, обладнання навчальних кабінетів;
- план виховної роботи керівника гуртка на поточний період;
- спостереження за заняттями та позаурочною роботою керівника гуртка;
- індивідуальний план роботи практиканта на період практики;
- поточне планування роботи на тиждень і на наступний день практики;
- аналіз підготовки та проведення занять, виховних заходів;
- хід і результати виконання практичних завдань;
- звіт про педагогічну практику (висновки за результатами кожного виду практики).

Щоденник свідчить про глибину педагогічного аналізу, правильність висновків студента щодо спостережуваних фактів, педагогічних явищ і процесів, а також відображає ступінь готовності майбутнього вчителя до навчально-виховної роботи, рівень його загальної і педагогічної культури, ставлення до практики.

Звіт студента-практиканта

Звіт студента-практиканта — письмовий аналіз і узагальнення проведеної роботи за період практик із зазначенням своїх досягнень, недоліків і побажань щодо подальшого поліпшення професійно-педагогічної підготовки студентів. Складається він за такою орієнтовною схемою:

ЗВІТ

про виконання завдань організаційно-виховної (гурткової) практики
студента _____

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ курсу _____ групи

Факультету педагогіки і психології НПУ імені М. П. Драгоманова

у навчальному закладі _____ з _____ по _____ 20__ р.

1. Інформація про виконану роботу (спостереження та аналіз занять; проведення занять, виховних заходів; індивідуальна робота з дітьми; виконання практичних завдань; науково-дослідна робота тощо).
2. Виконання плану організаційно-виховної (гурткової) практики. Які відхилення мали місце, чому, що зроблено понад запланованого, її особливості.
3. Основні навчально-виховні завдання, які вирішувались у період практики. Форми, які були включені в систему навчально-виховної роботи з даним колективом дітей для їх розв'язання.
4. Реалізація на практиці індивідуального підходу до дітей.
5. Виявлення ефективності навчально-виховної роботи.
6. Уміння й навички навчально-виховної роботи, набуті в процесі практики.
7. Науково-дослідна робота.
8. Аналіз навчально-виховного процесу гурткової роботи та власних педагогічних зусиль (з погляду студента). Загальні висновки про практику, її значення у професійному становленні студента як педагога. Пропозиції щодо вдосконалення змісту й організації практики.

Х. Рекомендована література

Основна

1. Волкотруб І. Т. Основи художественного конструювання. Моделювання матеріалів і біоформ. Учебне посібник для учасних середніх спеціальних навчальних закладів. Київ, 1982. 152 с.
2. Кардашов В. М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2007. 296 с.
3. Ковальов О. Є. Декоративно-прикладне мистецтво у школі 1–7 класи. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Суми, 2006. 144 с.
4. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2006. 200 с.
5. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Навчальний посібник. Київ, 2002. 190 с.
6. Красноголовець О. С. Основи скульптури. Навчальний посібник. Київ, 2008. 171 с.
7. Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін. Навчальний посібник. Київ, 2013. 258 с.

Допоміжна

1. Антонович Є. А., Проців В. І., Свид С. П. Художні техніки у школі. Навчально-методичний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вузів. Київ, 1997. 312 с.
2. Технології художньо-естетичного виховання учнів основної школи у позакласній роботі. Комаровська О. А., Миропольська Н. Є., Руденко І. В., Ничкало С. А. та ін. *Монографія*. Харків, 2015. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/9885/> ; <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/9885>
3. Формування мистецьких уподобань учнів основної і старшої школи на уроках мистецтва та в позаурочний час. *Монографія*. Комаровська О. А., Миропольська Н. Є., Ничкало С. А., Руденко І. В. Кропивницький, 2018.

Інформаційні ресурси:

1. Навчальні програми з позашкільної освіти. URL: <http://druo.inet.ua/index.php/vikhovna-robota-ta-pozashkilna-osvita/gurtkova-robota/1013-navchalni-programi-z-pozashkilnoji-osviti>
2. Навчальні програми з позашкільної освіти. Художньо-естетичний напрям. Випуск 3. Лист МОН від 11.06.2018. № 1/11-6102. URL: https://drive.google.com/file/d/1oIG-Z56Nv0BghvNo5_EcpQuOYJZWPxy_/view?usp=sharing

XI. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 2020/2021 н. р.